

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 16. Gennadius Massiliensis Semipelagianus. Moritur Faustus Rejorum
Episcopus, de quo aliorum judicia expenduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

circa annum 475. quæ opinio cæteris probabilior est, tunc enim ex literis Sidonii Patiens, Græcus, alique, qui in epigraphæ literarum Lucidi leguntur, vivebant. Laudatus Gilbertus Maguinius utramque Synodum Arelatensem, & Lugdunensem fœditas asserit, itemque Lucidi Epistolam, contendens, omnia hæc subdola Fausti Rejenis arte composita, quod Sancti Augustini doctrinam sub nomine Prædestinatianæ hæresis à Synodis Gallicanis damnatam vendicaret. Sed his nunquam assentiar; quis enim de Fausto tantos sibi dolos perfudeat, qui coram universis Galliarum Episcopis tantorum mendaciorum architectum se fistere non extimuerit? Quo animo Leontio Metropolitanæ doctissimo imponere ausus fuisset, quasi de remotissimis Asiæ rebus perscriberet, non verò de iis, quæ in duabus nobilissimis urbibus nudius tertius gesta fuerant? Opponit Maguinius nusquam, præterquam in Faustii libris illarum Synodorum mentionem fieri. At hoc negantis argumenti genus lubricum est. Scimus, Leontium Arelatensem ex Hilari decreto superius laudatæ Synodos Gallicanas quotannis coegisse, quarum tamen nusquam memoria extat. Apologistæ Jansenii utramque Synodum habitam fuisse concedunt, addunt tamen eas conflatas ex Episcopis partim Semipelagianis, partim à Semipelagiano Fausto deceptis. Sed sine testibus hanc injuriam doctissimis, ac sapientissimis Patribus inurere non ausim. Illud verisimile videtur, Faustum mandati limites excessisse, dum non modò quorundam Prædestinatianorum errores, ut injunctum fuerat, confutavit, verum etiam eâ occasione Sancti Augustini de gratuitâ prædestinatione doctrinam subruere conatus fuit.

CAPUT XVI.

Gennadius Massiliensis Semipelagianus. Moritur Faustus Rejorum Episcopus, de quo aliorum judicia expendantur.

^{Anno}
^{490.} **C**ASSIANI doctrina hoc sæculo serè exente strenuum nacta est laudatorem Gennadium Presbyterum Massiliensem, qui in suo libro de Illustribus Scriptoribus Semipelagianos laudibus, Augustinum verò, ejusque defensorem Prosperum dicitur excepit. Etenim cap. 63. ubi de Eucherio: *Sed & Sancti*, inquit, *Cassiani quædam opuscula lato tenfa sermone angusto verbi resolvens tramite in unum coegit volumen.* Prosperum verò à Cœlestino Papâ olim commendatum eidem Catalogo inferens cap. 84. quasi per contemptum: *Prosper*, ait, *Homo Aquitania Regionis.* Deinde illum ut publicum alienæ famæ demuntorem accusans addit: *Legi, & librum adversus opuscula sub personâ Cassiani, quæ Ecclesia Dei salutaria probat, ille infamat nociva.* Ubi Vincentius Lerinensis vocavit Prosperum criminatorem, hic eundem infamatorem ignominie causâ vocat. Rursus cap. 85. de libris Faustii Semipelagianis erroribus scitentibus ita judicat: *Edidit quoque opus egregium de gratiâ Dei.* Undè ex Semipelagianorum laude, ac Prosperi reprehensione fuisse illum Semipelagianum, nullus jure inficias ibit. Sed nec veritus est errorem, tantumque non hæresim Magno Augustino impingere, dum cap. 38. hæc de illo Sanctissimo Doctore scripsit: *Catholicus permansit tamen, & error illius sermone multo, ut dixi, contractus lucet à hostium exaggeratus necdum hæresis questionem dedit.* Quibus verbis Sancti Augustini de prædestinatione sententiam citrà dubium fugillat. Etenim aliquam Augustini sententiam uti erroneam

traducit, & hanc lucet à hostium exaggeratam dicit, quod de nullâ ejus sententiâ adversus Pelagianos propugnata dici potest; nam tunc Gennadius Pelagianum aliquod dogma tanquam veritati consonum adstruxisset, cujus oppositum erroris inibi insimulasset. Igitur de prædestinatione gratuita id accipiendum venit, cum contra illam initio omnes ferè in Galliâ conspirassent, undè lucet eorundem errorem exaggeratum pronunciat. Non tamen tradit eam opinionem tanquam hæreticam proscriptam, cum plerique eandem tuerentur. Gennadio concinit Faustus in Epistolâ ad Græcum dicens: *quid apud doctissimos in Augustini scriptis esse suspectum.* Ita illi eandem tibiam contra Augustinum inflant.

Florebat tunc Massiliæ Honoratus Episcopus, qui in Gennadii Catalogo Scriptorum agmen claudit; hunc in eadem sententiâ cum Gennadio fuisse suspicor, quòd in libello de Vita Sancti Hilarii Arelatensis c. 3. scribit: *Emenso biennio cum ad MERITI PROPRII percipiendum EX MERITO præmium ex vite hujus cursu Beatus Pontifex vocaretur Honoratus.* Ut quid enim toties meritum in eodem versu, & quidem proprium inculcat, nisi ut ex meritis prædestinatio divina suspendatur? Hinc factum est, ut paulò post Cassiano, ac Fausto à Gelasio Papâ in Romanâ Synodo damnatis, uterque, Honoratus scilicet, & Gennadius libellum fidei Romam mittere coacti sint, quo à Semipelagianorum sententiâ proci se esse monstrarent. De Honorato hæc scribit Gennadius: *Sanctus quoque Papa Gelasius Romana Urbis Pontifex per scripturam agnoscens ejus fidei integritatem rescripto suo probatam judicavit.* Gennadius verò, quòd ob laudes Semipelagianorum malè audiebat, fidei libellum, & ipse Romam ad eundem Pontificem deferendum curavit. Hinc cap. ult. ait: *Et opus de fide meâ misi ad Beatum Gelasium Urbis Romæ Episcopum.* Ita enim legendum tradit Vossius lib. 1. cap. 10. Hist. Pelagianæ, non verò uti communiter ponitur, & hoc opus de fide meâ, nam pronomen HOC non potest denotare librum de Scriptoribus Illustribus, neque enim ille est liber de fide. Porro hunc librum putant illum esse, qui inter Opera Sancti Augustini Tom. 3. circumferitur sub titulo *De Ecclesiasticis dogmatibus*; Gennadio enim adscribitur ab Hadriano Papâ in Epistolâ ad Carolum Magnum, ubi Gennadium, & Sanctum, & Episcopum Massiliensem dicit. Antequam tamen de hoc libro judicium feram, adverto, Gennadium duo illa capita nempe 99. & 100. ubi Honorati, ac sui ipsius librorum mentionem facit, addidisse post factam Romæ à Sancto Gelasio Cassiani, ac Faustii proscriptiorem, nam ob laudes Semipelagianis datas malè illum audivisse diximus, undè quòd se omni malæ suspicionis onere apud Gelasium exsolveret, unâ cum suo Episcopo libellum fidei transmisit, ejusque mentionem vulgato libro appendicis loco subtexuit, undè in plerisque M.S. codicibus neutrius nomen legitur, ut notat Suffridus in Scholiis ad Gennadium.

Videndum hic est, quo tempore Gennadius hunc librum de Scriptoribus Illustribus ediderit, indè enim nonnullorum dubiorum solutio, quæ infra sunt discutienda, dependet. Baronius ad annum 490. p. 443. ait: *Hoc anno moritur Theodolus celebris in Cæsaryiâ scriptor, de quo ista Gennadius: Theodulus Presbyter in Cæsaryiâ scripsisse multa dicitur &c. moritur hic scriptor ante triennium regnante Zenone: Hæc Gennadius post tres annos ista scribens.* Itaque Baronio teste librum de Scriptoribus Illustribus scripsit Gennadius anno 493. Benè isthæc se haberent,

si Theoduli mors anno 490. contigisset, atqui hoc incertum est, nec ullum laudat assertorem; nam Marcellinus Comes in Chronico scribit, floruisse Theodulum post Conf. Basilicæ II., & Armato anno 477. Ex Gennadio tantum colligitur, non vixisse post annum 491. quo mortuus est Zeno. Itaque ex eo textu Gennadii habemus, librum de Scriptoribus Illustribus elucubratum non fuisse post annum 494. quoniam non diceret, *antè triennium regnante Zenone*, quo verò ex illis tribus annis emissus sit, in incerto est.

Laudato libro de Ecclesiasticis dogmatibus infarta sunt plura capita ex Cœlestini, ut putant, Epistolâ ad Episcopos Galliæ, & quod caput est, magna, imò maxima pars Concilii Arausicani, itemque Carthaginensis à cap. 22. inclusivè usquè ad 51. Baronius scribit, nescire se, an ista capita addita fuerint à Gelasio ipsomet Pontifice, vel ejusdem jussu ab aliquo alio. At Gelasius nec per se hoc præstare, nec alteri id ipsum injungere potuit, quippè qui decessit anno 495. addita verò leguntur quatuordecim capita ex Concilio Arausicano, quod celebratum est sequenti sæculo anno 529. Illa ergo additio est longè ipso Gelasio posterior, neque vacat, à quo constata fuerit, divinari. Difficile est, ubi de quopiam sinistra opinio invaluit, eidem integram fidem præstare; hoc Gennadio accidit, qui cum in libro de Scriptoribus illustribus Semipelagianis favorem commodasset, eundem etiam cum illis sentire in hoc posteriori volumine communis opinio est, nam cap. 21. hæc illum scribere opponunt: *Manet itaque ad querendam salutem arbitrii libertas, idest, rationalis voluntas, sed admonente prius Deo, & invitante ad salutem, ut vel eligat, vel sequatur, vel agat occasione salutis, hoc est inspiratione Dei. Item: Initium ergo salutis nostræ Deo miserante habemus, ut acquiescamus salutiferæ inspirationi, nostræ potestatis est, ut adipiscamur, quod acquiescendo admonitioni cupimus, divini est munus, ut non labamur in adepto salutis munere, sollicitudinis nostræ est, & cœlestis pariter adiutorii &c.* Ex his Ecclesia Lugdunensis jam ab octingentis annis tomo 9. Bibl. Patr. Gennadium Pelagianum dogmati consentientem arguit: *Hominem, inquit, absque laboris sui studio ad Deum pervenire non posse, non est Catholicum, sed Pelagianum. Invenitur in libello, cui titulus est Dogmatum Ecclesiasticorum, quædam talis definitio, sed omnino, ut alia nonnulla in eodem libello, Pelagiani erroris est. Jansenius etiam Semipelagianismi eundem accusat apud Annatum lib. 7. sui Aug. cap. 2. §. 3. quia ibidem de homine lapsò hæc tradit: Postquam verò seductione Serpentis per Evam cecidit, natura bonum perdidit, pariter & vigorem arbitrii, non tamen electionem, ne non esset suum, quod emendaret, nec merito indulgeretur, quod non arbitrio diluisset. Quasi infusæ gratiæ possit homo secundum propriam electionem vel resistere, vel obtemperare, quod Semipelagianum dogma ille pronunciat.*

Mihi horum iudicia non probantur; & in primis minimè Pelagianum est asserere, homini ad salutem obtinendam necessarium esse laborem, si labor non ex solis naturæ viribus, sed ex gratiæ præmoventis virtute prodeat. Vossius cap. 10. lib. 1. Hist. Pelag. ait: *Utrum horum senserit Gennadius, certius statui possit, si ejus adversus Pelagium libri extarent.* Sed patet in eo capite 21. quod Vossius recitat, bis hanc questionem Gennadium solvisse, hæc enim docet: *Ut non labamur in adepto salutis munere sollicitudinis nostræ, & cœlestis pariter adiutorii ut labamur potestatis nostræ & ignavia.* Quam sententiam post quinque verus plenam reddit. At laborem nostrum esse necessa-

rium ad salutem his tradit Arausicana Synodus post can. 25. *Hoc etiam secundum fidem Catholicam credimus, quòd acceptâ per baptismum gratiâ omnes baptizati Christo auxiliante, & cooperante quæ ad salutem pertinent, possint, & debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere:* quæ est ipsa Gennadii sententia. Neque inde Semipelagianus vocari potest, quòd dixit: *Ut acquiescamus salutiferæ inspirationi nostræ potestatis est.* Nam etiam cum eligimus bonum, præparatur voluntas à Domino; hinc Sanctus Augustinus lib. de Prædest. Sanctor. cap. 6. ait: *Muli audiunt verbum veritatis, sed alii credunt, alii contradicunt: volunt ergo isti credere, nolunt autem illi. Quis hoc ignoret? quis hoc neget? Sed cum aliis præparetur, aliis non præparetur voluntas à Domino, discernendum est utique, quid veniat de misericordiâ ejus, quid de iudicio.* Cui sententiæ Gennadius totus inhæret; etenim cap. 56. paucis verbis denudè plura à se superius dicta repetit, quibus initium salutis, progressum, ac consummationem in divinæ gratiæ virtutem refundit. *Nullum, inquit, credimus ad salutem nisi Deo invitante venire; Nullum invitatum salutem suam nisi Deo auxiliante operari. Nullum nisi orantem auxilium promereri; Nullum Dei voluntate pervire, sed permissu pro electione arbitrii, &c.* Loquitur de gratiâ internâ, non de illâ Pelagii, quæ erat lex, & doctrina, nempe de illâ, quæ datur orantibus. Cum de opere pravo differit, id in solius arbitrii electionem rejicit, at dum de opere recto, & sancto, non jam solam electionem ob oculos ponit, sed Deum auxiliantem, & præparantem voluntatem, ut bonum eligat. Et sanè non aliter potuit scribere Gennadius ad Gelasium, quem sciret, Faustum, ac Cassianum reprobasse, quòd initium salutis humanis viribus tribuerant, minusque quam par erat, divinæ gratiæ detulerant: Quare Vossii verbis concludo: *Speramus autem, non improbaturos iudicium hoc nostrum, qui illum animi candorem præstare antiquorum monumentis sciunt, quem ad labores suos censendos à posteritate, modò victurum aliquid scriptis consignarunt, optant adferri.*

Circâ hæc tempora arbitror, Faustum decessisse antè factam paulò post suorum librorum proscriptionem. Attigisse illum imperium Anastasii tradit Maurolicus apud Bollandum ad 16. Januarii. Gennadius, quem scripsisse diximus librum de Scriptoribus illustribus primo Anastasii Imperatoris triennio, cap. 85. de Faustò uti adhuc vivente loquitur, non solum quia quo Principe imperante mortuus sit, non scribit, ut in aliis, sed etiam quia hæc habet de eodem: *Sunt verò ejus, & alia scripta, quæ quia necdum legi, nominare nolui. Virâ tamen voce egregius doctor & creditur, ET PROBATUR.* Centesimum vitæ annum attingisse ex Sidonio testatur Savaro in notis ad lib. 9. Epist. 9. nam hæc ad Faustum scribebat Sidonius: *Cujus ita dictis vita, factisque dupliciter inclauit, ut quandoquidem tuos annos jam dexterâ numeraverit sæculo prædicatus tuo, desiderandus alieno utrâque laudabili actione decedas te relicurus extoris, tua proximis.* At ex his verbis tantum annorum numerum non colligi ibidem Sirmondus contendit, de quo alii judicent. Sanè decrepitam Fausti ætatem inde deducimus, quòd anno 433. electus fuit tertius Abbas Lerinensium, quis autem juvenem suffectum paret Honorato, & Maximo tantæ sanctitatis, atq; auctoritatis Præfectis? Quare eundem ferè centenarium obiisse arbitramur. Ufus est prosperâ valetudine, ad eum Sidonius in laudatâ Epistolâ scripserit, mirari omnes, quòd Faustus non senesceret. Maximâ in æstimatione fuit in uni-

versâ

versâ Galliâ, quod ex superius dictis manifestum est. De illius libris de Gratiâ, & libero arbitrio jam satis abundè diximus. Aliam opinionem, cui obstinatius adhærebat, literis tradidit, nempe nullam creaturam esse incorpoream, undè non unum ob eam sententiam adversarium passus est. Claudianus Presbyter Viennensis Sancti Mamerti frater tribus illum libris confutavit, ut tradit Gennadius cap. 83. licet Faustum non nominet. Gennadius tamen in eadem Fausti opinione videtur fuisse, nam his verbis librum de Ecclesiasticis dogmatibus concludit: *Propter novos legislatores, qui idè animam tantum ad imaginem Dei creatam dicunt, ut quia Deus incorporeus rectè creditur, etiã incorporea anima esse credatur, liberè confitemur, imaginem in æternitate similitudinem in moribus inveniri.* Eundem etiam Faustum Sanctus Avitus Episcopus Viennensis in Epistolâ ad Regem Burgundionum solidè confutavit. Faustum contrâ Arianos scripsisse tradit Gennadius, cuius verba dabo, nam & de libello, vel Epistolâ Fausti, quâ solum Deum incorporeum probat, mentionem ita facit, ut ejusdem opinionem tenere videatur: *Legi ejus & adversus Arianos, & Macedonianos parvum libellum, in quo coessentialem prædicat Trinitatem, & alium adversus eos, qui dicunt, esse in creaturis aliquid incorporeum, in quo & divinis testimoniis, & Patrum confirmat sententiis, nihil credendum incorporeum præter Deum* cap. 87. Ex illius libelli contrâ Arianos evulgatione eundem ab Evarico Rege Arianò tunc in Galliis regnante in exilium actum existimo, nam alia me causa latet. Userius cap. 13. de Antiq. Brit. scribit, Faustum dixisse se in exilio degere, quod homo Britannus apud Rejos in Galliâ Antistes procul à patriâ morabatur. Sed verè extrâ Provinciam se in exilium detrusum non ambigè idem Faustus significat; siquidè Epist. 6. ad Ruricium ait: *Propiti à divinitate in secreto Religionis congruo, & tranquillissimo in silentio constituti, in quo Dominus ad rubiginem longâ securitate contractam salutaris limâ castigationis admonuit. In hac inquam, qui & magnâ si agnoscamus vocatione donati, dum novos ci-ves commercio charitatis acquirimus, præsentis insultamus exilio &c.* Dum fideles famuli Dei in necessitatibus nostris bonitatem suæ devotionis exercent, sinè sede propriâ possessores, sinè possessione divites sumus. Quibus verbis insinuat, se longâ tranquillitate in Episcopatu securum exilii castigatione à Deo admonitum apud viros religiosos se recepisse, quorum pietate, licèt propriâ Sede ejectus, plura sibi possidere videbatur. Scripsit in exilio hæc ad Felicem filium Flavii Magni, qui anno 460. consulatum ordinarium gessit: *Magnum pietatis, & fidei testimonium, quod per tantarum vasta intervalla regionum, & per tot rerum interjecta discrimina ad nos usque latitudinem vestre charitatis extenditis. In hac relegatione nostrâ artifex Dei misericordia gemina exerceat officia, nostram excutit paternâ sedulitate rubiginem, & vestram circa nos dilucidat fidem, vestramque adprobat pietatem; Nos elimat benigna solertia.* Ibidem autem gratulatur Felici, quod Arelatenfis Episcopi Leontii institutis, ac præsentia fruatur. Si verò, ut ait Userius, quod Rejis debebat, exilium se pati diceret, ubinam illa tantarum vasta intervalla regionum, cum alter Arelate commoraretur, nempe utroque in eadem Provinciâ Narbonensi existente? Restitutus est Rejis eo ipso anno, quo Ruricius Lemovicensium Episcopus renunciatus est. Lemovicenses verò Evarico Gothorum Rege Catholicos persequente Episcopo destitutos, novique Pontificis eligendi facultate Regis Imperio privatos dolere se

scribit Sidonius lib. 6. Epist. 6. ad Basilium. Faustus quando à curis animum relaxare volebat, Lerinam repetebat teste Sidonio in Eucharistico.

*Seu te Lirinus priscum complexa parentem est,
Quò tu jam fractus pro magnâ sæpè quiete
Discipulis servare venis.*

Unus eorum fuit, qui pro pace Romanos inter, ac Gothos componendâ insudavit hæc scribente Sidonio ad Basilium lib. 7. Epist. 6. *Tu sacratissimorum Pontificum Leontii, Fausti, Græci urbe, ordine, charitate medius inveniri, per vos mala fœderum currunt, per vos regni utriusque pax, conditionisque portantur.*

Hanc tamen Fausti gloriam, ingentisque virtutes, quas de illò in fine carminis Eucharistici Apollinaris recitat, nimius propriæ sententiæ amor, atque etiam Augustinianæ doctrinæ impugnandæ libido offuscavit, ipsius libris non semel à Romanis Pontificibus damnatis. Eidem Rejentis aras erexere, ejusque nomen sacris Gallicanæ Ecclesiæ fastis interscriptum fuit. At Molanus è Divorum albo Faustum primum omnium expunxit, cui assensus fuerat Cæsar Baronius, qui postea Rejentis Ecclesiæ testimonio admonitus antiquum Faustò honorem restituit. Illius in Divorum catalogo memoriam unâ cum plurimè aliis Sanctis celebrat Bollandus ad diem XVI. Januarii. Dinamius Patritius Rejentis, qui Commentarium scripsit de miraculis D. Maximi ad Urbicum Episcopum Fausti successorem, ipsum Faustum in præfatione *beatissimum Antistitem* appellat. Trithemius in libro de Scriptoribus anno 496. & ex eo Ludovicus ab Angelis Augustiniani instituti vir, ac Doctor Combricensis lib. 5. de Vitâ Sancti Augustini cap. 15. scribunt, Faustum primitus quidè Cassiani errores propugnasse, sed à Sancto Fulgentio Episcopo correctum, nam *ipsemet fuit, inquit Ludovicus, qui postea summopere Augustinianam doctrinam defendit adversus illos, qui Prædestinatorum hæresim ad annos Domini 415. excuscitaverunt.* Hæc quidè undè hauserint nescio; etenim Fulgentius altero post Faustum sæculo vixit, contrâ quem septem etiam libros anno 523. condidit Faustò olim defuncto. Ille verò noster Scriptor Fausti libros nunquam se legisse significat, nam in illis sub alieno corio Augustinus vapulat. Sed nusquam Fausti palinodia apparet; illæ verò sententiæ, quas tuetur, ut sæpè monuimus, poterant id temporis tutâ conscientia defendi, quousque per Arausicanam Synodum, quæ contrâ Semipelagianos celebrata est, damnatæ fuerunt. Hinc colligo, capitula illa, quæ in Epistolâ ad Episcopos Galliarum sub nomine Cælestini publicata sunt, haud illi esse adscribenda, aliàs Cassianus, Faustus, Hilarius, inter hæreticos recensendi essent, quod pluribus ostendam in Vindiciis August. cap. 8.

CAPITULUM XVII.

Fausti Rejentis, atque Cassiani libri à Gelasio Papâ in Romanâ Synodo damnati. Sancti Augustini nomen, ac doctrina contrâ Pelagianos ab eodem Pontifice defensa.

Fausti mortem paulò post librorum ejusdem per Romanum Præsulem Gelasium damnatio consecuta est, etenim licèt ejusdem libri in Galliis, ubi Semipelagiana factio nondum consenuerat, laudatores invenissent, Romæ tamen, ubi purior doctrinâ de gratiâ divinâ fulgebat, in acerrimos accusatores, atque justissimos judices inciderunt, à quibus è Catho-

Anno
493.